

IBRAHĨ

The history of the prophet Abraham in Kyanga as recorded in the Ataura, the first book of Moses, Genesis 12-23.

Farashinaa

Musa takada farashinaa

Zɔnadi fi Abramuni ina bɔ̀ ì cɛɛlu

Zɔnadi kɛ Abramuni: Bɔ̀ n cɛɛlu n benalu n djii wei, ò yaa cɛɛlu ka má mɔa'nni.

Má tua n bee nà lafa nɔɔnɔɔ.

Má albalikaka'nni, má n tɔbɔa,

n gu ye wò albalika lia.

Má albalikaka gūnani ka tà gara nɔɔ fi'nni,

má gūna laalikea ka tà gara vāni fi'nni.

Dunia bè pai albalika lia n sabu.

Ye Abramuni dɔ̀ jɛɛma laaka Zɔnadi fi'ini. Lutu yà'izɔ. Ì wɛ̀ kee'awokoore aweresɔɔruzo ì bɔ̀ Harana kūni ì nɛ Sarayazo kūni ì bakere ni Lutuzo kūni à fɔnazɔ ka bi'ani kūni gūnazɔ ka à lɔ Harana. Laale à bɔ̀ Harana à dɔ̀ Kanaa jɛɛma.

Ka à bùru gube, à kàsa cɛɛ ginaalu hari à bùru Mɔre gbɛne ako kpɛ Shikemu. Loto bɛɛ Kanaana bii cɛɛ ginaalu. Ye Zɔnadi bɔ̀ ì nù Abramuni gu ì kɛ: Má cɛɛ lɛɛ kpaa n benani. Ye ì Zɔnadi sãmakegu bù gube. Ka ì kpɛte gube, ì miikà kasanama

ka bii Beteli guciijĩmma, ye ì gaa gìfa gube, Beteli bii itoòkeema, Ai bii guciijĩmma. Ì Zɔnadi sãmakegu bù gube mɔnɔ, ye ì ì shìshi. Ye ì dò jerema mɔnɔ, ì miikà Negevema.

Ka nɔw bùru cere ginaalu, ye Abramụ yà difiaakɛɛji Masar, zaaka nɔw ginaa kè ashi. Ka ì bùru kutu kũni Masarɔ, ì kè ì neeni: Ma ḍ̣̣ negũ nɔwmi nni. Masar gũna nà n wà, à fia ma neemi nni, à ma dea, à n tua. Fi'ani ma dakumi nni, dun wòna ma kũ ɔfiafia n yãaji. Laaka má bɔa nɔw n sabun be. Ka à bùru Masar, Masar gũna wà negũ ginaa nɔw gbãa. Ka Masar gũna kiri Firi'auna ibana à ì wà, à ì nɔkɛ fi'ini, ye wò ì shìte wò g̣̣̣'izɔ Firi'auna gu ì wei. Ye ì Abramụ nibakeɛshì nɔwɔw ì yãaji, ì tambuna kpà'ini kũni dinazɔ kũni fariganazɔ kũni zɔg̣̣̣nazɔ kũni zɔnifinazɔ kũni ṣ̣̣saanazɔ. Ye Zɔnadi ge ṿ̣̣nina kà Firi'aunama kũni ì wei gũnazɔ Abramụ ne ginaa yãaji. Ye Firi'auna Abramụ shìshi ì kè'ini: Bó ye n kèmani laale? Bɔyãaji ye nci kèmani n neemiba? Bɔyãaji n kè n dakumi, ye ma ì shìte ma nee? N nee le! Ì n fɔ shite ì yaa'izɔ. Firi'auna yãfi ì gũnani Abramụ musu, ye à yà à dùce'ini kũni ì neezɔ kũni ì fɔnazɔ pai.

Abramụ feekè kũni Lutuzɔ

Ye Abramụ bò Masar ì cì Negeve kũni ì neezɔ kũni ì fɔnazɔ pai kũni Lutuzɔ. Abramụ kawerenadimi, ì tubɔna zɔ gbãa kũni anzarafuzɔ kũni wulaazɔ. Bɔna Negeve ì sùate kpaakpaa hari ì bùra Beteli, guu ka ì gaa gìfa farashina Beteli buden kũni Aizɔ, guu ka ì sãmakegu bù yãa. Ye ì Zɔnadi shìshi gube.

Lutu tagũ likaa kũni Abramuzo ledule. Ì tambuna zo kũni dinazo kũni bishekpenazo kĩn. À tubona gbãa, gu ginaa shêe ci buru'ama paiba. Ì yãaji àba fãa ànagũ bii ledule mɔnɔba. Ye kakau gẽ Abramu fɔkurukedana buden kũni Lutu fɔkurukedanazo. Dibeedi kĩn Kanaana kũni Perijinazo bii cere ginaalu. Ye Abramu kè Lutuni: Iba nɔo kakau nabagũ bii wo budemba, koo ma fɔkurukedana budemba kũni n fɔkurukedanazo, zaaka wo idibi dumi. Waado cere paiji ka bii n watalu. Wò feekè. Nnaa yaa ɔjengeema, má yaa ɔbiceema. Nnaa yaa ɔbiceemami kĩn, má yaa ɔjengeema. Ka Lutu guu wà, ì wà Urudũ guwucena pai butu zo nɔnɔo. Hari Zɔnadi Sɔdɔmu kũni Gɔmɔrazo kakaceã, guwucena ginaa bii du Zɔnadi lambuzo, du Masar cerezo, hari ì nà Zoaama. Ye Lutu Urudũ guwucenaa bòwi pai. À feekè, ye Lutu dɔ jerema guciĩmma. Abramus gbèegũ Kanaa cerelu, mɔnɔ Lutu bii Urudũ guwucena farana buden. Ì gaa gifa Sɔdɔmu kutu. Sɔdɔmu gũna kĩn à vāni, taalinadi ashinami Zɔnadini.

Lutu yanaa gbēji Zɔnadi kè Abramuni: Guu ka n bii ducena, werekpete n maree wa kũni baruguzo kũni guciĩmmazo kũni itɔkɛemazo. Cere ka n wà pai, má n gbaa, igũa bii n mu kũni n benazo hari dipai. Má tua n bena nà lafa du cere āatēzo. Gũkɛ nà āatē gɔa, ì fãa ina n bena gɔ kĩn. Kpete n lika cere ginaalu, n ì saakɛ wà kũni ì luuzo, zaaka má n gbaa. Abramus kpète ì yà ì gaa gifa Mamare gbēne ako kpe ka bii Hɛberɔni, ye ì Zɔnadi sāmakɛgu bù gubɛ.

Abramu Lutu faabakenaa

Dikɛɛdi Babilonia cere kiri Amafeli kũni Elasaa cere kiri Ariokizɔ kũni Elamu cere kiri Kedolaomɛɛzɔ kũni Goimu cere kiri Tidalizɔ àbi dɛ̃buukea kũni Sɔɔmu kiri Berazɔ kũni Gɔmɔra kiri Biisazɔ kũni Adama kiri Shinabuzɔ kũni Jeboimu kiri Shemeɓɛɛzɔ kũni Bela ka wòta ke beɓe Zoaa kirizɔ. Kiri sɔɔrunanɔ dàkũ pai Shidimu guwucenaalu. Inimi Teku Wishinadi beɓe. Àtagũ jangali kpaa Kedolaomɛɛni wɛ̃ koori awerefiazɔ. Ì wɛ̃ koori awere'azɔ à jè kpaaji'ini. Ì wɛ̃ koori awereshizɔ Kedolaomɛ kũni kirinazɔ ka bii'izɔ nù. Ye à dɛ̃buu bì Lefainama Ashero Kaanaimu. À dɛ̃buu bì Zuzanama Hamu. À dɛ̃buu bì Eminama Save Kiriataimu. À dɛ̃buu bì Horinama à kasaama ka wòta ke Shei hari ì nà Eliparana ganganima. Ye à cɛ̃ɛ ì cì Mishipa ikpakolu, beɓere wòta ke Kadeshi. À dɛ̃buu bì Amaleki cerema pai kũni Amɔri benazɔ mɔnɔ ka bii Hazazɔ Tamaa.

Ye Sɔɔmu kiri kũni Gɔmɔra kirizɔ kũni Adama kirizɔ kũni Jeboimu kirizɔ kũni Bela ka wòta ke Zoaa beɓere kirizɔ à kpɛ̃te à yà dɛ̃buukeɛji'àzɔ Shidimu guwucenaalu. Àbi dɛ̃buukea kũni Elamu cere kirizɔ kũni Goimu cere kirizɔ kũni Babilonia cere kirizɔ kũni Elasaa cere kirizɔ. Kiri shiinanɔ bi dɛ̃buukea kũni kiri sɔɔruzɔ. Shidimu guwucenaa kɔtaa èrɛɛ zɔ gbãa. Ka Sɔɔmu kiri kũni Gɔmɔra kirizɔ bi bashia, ye à sùtelu, ye à gũ kutuna bashi à yà gu kasanadilu. Dɛ̃bubidana Sɔɔmu kũni Gɔmɔrazɔ fɔna ganima shi kũni à fɔbinanazɔ pai à yàzɔ. Ì nù ì

lì Abramụ bakere ni Lutu bii Sòdòmụ, ye à ì kù à yà'izò kùni ì fónazò m̀̀̀̀.

Ye gũkẹ ka pitokè'̀̀ni yà ì kè Hibarani bè Abramuni Mamare gbēne akona kpẹ. Mamare kùni ì dakunazò Ẹshikoli kùni Anẹzò Amọri benami, à ẹ du kùni Abramuzò. Ka Abramụ mà wò a idibi kù wò yà'izò, ye ì ì wei dẹbukedana dākù keesọru à a koori aweresoowazò (), ì dò kirinano gbẹma, ye ì à lị Dā. Ye ì ì gūna gbìri, ye à gè'̀̀lu gāni. À à dẹbuu bì à à kẹke hari Hoba, Damasaku mareema. Ì cẹ ị cì kùni fónanazò pai kùni ì bakere ni Lutuzò kùni ì fónazò. Ì cì kùni nẹgūnazò kùni gũkenazò m̀̀̀̀.

Ka Abramụ dẹbuu bì Kedolaomẹma kùni kirina ka bii'izò, ibi cia, ye Sòdòmụ kiri b̀̀ ì dà'ile Save guwucenaalu ka wòta ke Kiri Guwucenaa bẹcere. Ye Salima kiri Melekijede nù kùni burodizò kùni inabi'izò. Inimi Ladu Musunadi sāmakeda. Ye ì gara ǹ̀̀ fì Abramuni ì kè:

Ladu Musunadi musu kùni cerezò Keda
nà albalikaka Abramuni.

Wòna Ladu Musunadi saabukpa!

Ì n iberena nà'nni n ọlu.

Ye Abramụ fona ka ì lị kooridibi kpà'ini pai. Sòdòmụ kiri kè Abramuni: Ì ma gūna kpamani, ògū fona kù n mu. Ye Abramụ kè'ini: Ma ladà kùni Zonadi Ladu Musunadi musu kùni cerezò Kedazò, mába n fọkẹ shiaba, baa baci ìn, dun m̀̀ba ke nni ye t̀̀ ma kè kawerenadiba. Mába fọkan shiaba, sai fò ka ma

jingina bì. Amaa Anɛ kūni Ɛshikolizɔ kūni Mamarezɔ ka à yàmazɔ, n tu àna à baa shite.

Ladu i biina kūni Abramuzɔ

Bɛɛ gbɛji Zɔnadi yǎfi Abramuni werefuguwanaalu ì kè:

Abramu! M̃ba tu wohu nà n kūba.

Manimi n lɛdaa,

ń laada lia gbāa nɔnɔ.

Ye Abramu kè: Zɔnadi Ladu, bó ń ma gba? Mába ni zɔba. Damasaku gū Ɛliejɛ ye gūa ma wei tubukɛda. Laaka nci ma gba niba, ma wei zɔkɛda ginaa ye gūa ma tubukɛda. Ye Zɔnadi kè'ini: Ba ini ye gūa bii n tubukɛdaba. Ni ka bɔa n gbɛɛɛlu ye gūa n tubukɛda. Ye ì bɔ'izɔ gufu ì kè: Musu wa n sɔrɔna gɔ, nnaa fɔa. Laale n bena gūa bii gbāa. Ì Zɔnadi amincikè, ye Zɔnadi tù ina bɔ nɔ ì aminci ka ì kè yǎaji. Ì kè'ini mɔnɔ: Mani Zɔnadi, mani ye n bɔ Uru, Babilonia cerɛlu, dun mà cɛɛ lɛɛ kpa'nni. Ye Abramu kè: Zɔnadi Ladu, laala ye má dɔa igūa bii ma mu? Ì wì'ini ì kè: Dì nifi wɛ à shite kūni bui nɛgū wɛ aazɔ kūni tambu karo wɛ aazɔ kūni ihozɔ kūni tantabarazɔ. Ye ì fɔnɔnɔ shite pai ì à kàsukasɔ ì à bɔ kūlu, ye ì à dɔ cɛɛ ì à wɛɛ dɔdɔ kūma, amaa ici bāna kasuba. Ka yāmburukuna nù à kàka sɔnanɔma, ye Abramu ì à kèkɛ.

Ka usɔ bi sutea, iwere gbādaa Abramu shite, ye guci gbādaa ka tù wohu ì kù ì ì tà. Ye Zɔnadi kè'ini: Dɔ ka n bena gūa bii nibana cerɛlu ka ba bii à muba, àgūa bii zɔna gubɛ, àgūa

azumaa wê keesɔru shi. Amaa má yǎjěa benama ka àbi zɔkɛa'àni, n bena bɔa fɔnazɔ gbãa. Nni kɛn ngũa bii baani hari n jidakɛa, n gĩnaa yaa n dijina gu, wò n viria. N cɛcilelekɛdana ye cěea àna cì gule, zaaka Amɔrina zunubi ci fa gĩnaba.

Ka usɔɔ sùtɛ, guu cìri, ye Abramuu wà kóo ka bi cɛkpɛshɛ bɔa kũni cɛbeelazɔ bi gěa sɔna buden ka ì kàsukasuu. Dibɛedi Zɔnadi kè a i gũa bii Abramuzɔ ì kè: Má cɛrɛ lɛɛ kpaa n benani zaa Masar jɛrɛ bajema hari gooru ashi ka wòta kɛ'ini Ufaraiti, cɛrɛ ka Kenina biilu kũni Kenajinazɔ kũni Kamɔminazɔ kũni Hitinazɔ kũni Perijinazɔ kũni Lefainazɔ kũni Amɔrinazɔ kũni Kanaanazɔ kũni Giigashinazɔ kũni Yebushinazɔ.

Hazara kũni ì ni Sama'ilazɔ

Abramu nɛ Saraya ci ni'iba. Ì zɔnɛgũ zɔ Masar gũ, wòta kɛ'ini Hazara. Ye Saraya kè Abramuni: Laaka Zɔnadi ma kè nɛdaa, wuce kũni ma zɔnɛgũzɔ. Mába nina lia ì sabubaa? Ye Abramuu Saraya yǎ mà. Abramuu wê koori kɛna Kanaa cɛrɛlu gbɛji ye Saraya ì zɔɔ Hazara kpà'ini. Abramuu wùcɛ'izɔ, ye ì gbishekè. Ka ì wà a gbishe, ì dɔkè ì zɔnadizɔ. Ye Saraya kè Abramuni: Taali ka wò kɛmani gbɛɛgũ n yǎ. Ma ma zɔɔ kpà'nni. Ka ì wà a gbishe, ye itagũ dɔkɛamazɔ. Nni kũni mazɔ, Zɔnadi ye yǎ mɔɔkɛawoni. Ye Abramuu wì'ini ì kè: N zɔɔ bii n mu. Kɛ'ini laaka n waaji. Ka Saraya azukà'ima, ye ì bashì'ini.

Zɔnadi Mala'ika ì wà ikpako gu ganganilu, ikpako ginaa bii Suru jɛrɛ kutu. Ye ì ì làlu ì kè: Saraya zɔnɛgũ Hazara, n bò maami? Mbi yaa maami? Ye ì wì'ini ì kè: Mabi bashia ma

zɔnadi Sarayani. Ye Zɔnadi Mala'ika kɛ'ini: Cɛɛ n̄ yaa n zɔnadi
ginaa gu, ñgũ miikucea'ini.

Má n bee lafaa
àgũa bii gbāa, wòba f̃ɔa wòna à le d̃ɔba.
N gbishe, ń ni'ia nigõni,
ń tɔkaa'ini Sama'ila,
zaaka Zɔnadi n yã mà n taabikenaalu.
Igũa bii du lahoolu farigaazɔ,
ì kea gũpai jedi,
gũpai gbɛɛgũa ì jedi k̃in.
Àba kũ yã maa kũni ì idibinazɔba.

Ye Hazara kè: Gule ma wɛɛ Ladu wà ka tà ma wà. Ye ì tɔkà
Zɔnadini ka yãfi'ini Ladu ka tà ma wa. Ì yãaji ye tù wò tɔkà izɔ
ginaani Ladu bite ka tà ma wa izɔ. Ì bii Kadɛshi buden kũni
Berɛdizɔ.

Hazara nigõni ì kũni Abramuzɔ, ye Abramu tɔkà'ini Sama'ila.
Di ka Hazara Sama'ila ì, Abramu wɛ̃ keeshi aweresɔɔduzɔ.

Ladu t̃ɔjɛnaa dì Abramuni

Ka Abramu bùru wɛ̃ keeshiwokoori aweresooshizɔ, Zɔnadi bò ì
nù'ima ì kè: Manimi Ladu Gbādapainadi. Dɔmama, ñgũ bii
taalibadi. Ma i gũa bii'nzɔ, má n bee lafaa'nni nɔɔnɔɔ. Abram
wùce ì gberɛema Ladu watalu, ye Ladu kɛ'ini: Laaka ma i
bii'nzɔ, ń gbɛɛgũa bè gbāa diji. Wòba kea'nni Abram mɔnɔba,
sai Ibrahĩ, zaaka má n kea bena diji. Má tua n bee nà lafa,

bena kũni kirinazɔ bɔa n gu. Ma i gũa bii'nzɔ kũni n benazɔ hari dipai. Magũa bii n Ladumi kũni n benazɔ n gbẽji. Kanaa cɛrɛ ka ń bii nibaa, má kpaa'nni pai kũni n benazɔ n gbẽji, dun inagũ bii à mu dipai, magũa bii à Ladu.

Ladu cẽɛ ì kè Ibrahĩni: Nni kũni n benazɔ, à ma i biina'azɔ yã kũ hari a beema. Nni kũni n benazɔ, ma i biina'azɔ yã ka ágũa kũan lè: Sai a nigõnina pai nà tɔɔjẽ. À tɔɔjẽ ma i biina'azɔ sheedu. Sai n bè nigõnina nà tɔɔjẽ à di soowadibi hari à beema, nina ka wò à ì n wei kũni zɔnazɔ ka wò lù bè kenama pai. Wòna ì ì n wei koo wòna ì lù zɔɔ, sai ina tɔɔjẽ. Bɛɛ gũa bii ma i biina'azɔ dipai sheedu a duwerɛma. Sai à bangubadi bɔ'alu, zaaka gũ ka ci tɔɔjẽba ici ma i biina'azɔ yã kaba.

Ye Ladu cẽɛ ì kè Ibrahĩni: M̃ba ke n nɛɛni Saraya mɔnɔba, ke'ini Sahara bɛɛɛ. Má albalikakaa'ini, má tua ina ni'i nigõni, ì kea bena dee. Cɛrɛ kirina bɔa ì gu. Ye Ibrahĩ wùcɛ ì gberɛɛma Ladu watalu, ì ia ì kè ì zũnlu: Gũ ka bùru wẽ keesɔru ì ni'ia de? Laaka Sahara bùru wẽ keeshiwokoori, ì ni'ia de? Ye ì cẽɛ ì kè Laduni: Suruke! Ñ Sama'ila wà. Ladu kè: Yãda n nɛ Sahara ni'ia nigõni, ń tɔkaa'ini Isaka. Ma i gũa bii'izɔ kũni ì benazɔ hari dipai. Sama'ila yã musu, ma n yã mà. Má albalikakaa'ini, ì ni'ia, ì lafaa nɔnɔnɔ. Ì ni'ia nigõnina koori awerefiazɔ, à kea kirina, ì bee lafaa. Amaa ma i biina'nzɔ gbɛɛgũa Isakani. Wẽ dɛrɛ mɔkalaale Sahara ì ia. Ka Ladu yãfi Ibrahĩni ì ìncɛ, ye ì gù'ima ì yà musu.

Ye Ibrahĩ ì ni Sama'ila shìte kũni ì wei nigõninazɔ ka wò à ì ì wei kũni zɔnazɔ ka wò à lù pai, ye ì tɔɔjẽ'ani di bɛɛ kyãakyãa

laaka Ladu fi'ini. Ibrahĩ bũru wẽ keeshiwokoori aweresooshizɔ, ye ì tɔɔjẽ, ì ni Sama'ila kĩn wẽ koori awere'azɔ. Di du Ibrahĩ tɔɔjẽ kũni ì ni Sama'ilazɔ kũni ì wei nigɔninazɔ ka wò à ì ì wei kũni zɔnazɔ ka wò à lù bè kenama pai. À tɔɔjẽ di du.

Mala'ikana bò à nù Ibrahĩ gu

Zɔnadi bò ì nù Ibrahĩ gu Mamare gbẽne akɔna kpe. Ibrahĩ bi acea ì bishekpe kpele itɔke. Ka ì werekpète, ì gũ àa wà ducea. Ka ì à wà laale, ye ì kpète ì kpele fudaazɔ, ì yà ì dà'àle ì wùce ì gberɛma ì kè: Zɔnadi, mana amali n werema, m̀ba gitaamama n zɔkedaba. Má nua'ani izɔ à gbɛ firi, à usãa akɔ kucelu gule. Laaka a gɔtaa ma weima, má yaa mà nu'ani fɔbinaazɔ jĩn à gbàdaamaa, à gĩnaa jerekũ. Ye à kè: Too, ke laaka n fi. Ye ì yà Sahara gu koru ì kè: Burodi wicici kishi fe le à, ǹ burodi ke kyãakyãa. Ye ì bashì ì yà ì dina gu, ì dini bɔtɔ nɔ kũ ì kpà ì zɔkedani, ye zɔkeda ginaa yà ì ì mɔkè kyãakyãa. Ye Ibrahĩ diyɔ'i fẽdɛ kũni diyɔ'i butuzɔ kũni diizɔ ka wò mɔkè shìte ì yàzɔ, ì dì'àni. Lootoo ka àbi fɔbia, ì bii à kutu ì ginda akɔ kucelu gube.

Ye à ì làlu à kè: N ne Sahara bii maami? Ì kè: Ì bii koru gube. Ye Zɔnadi kè: Má cẽea mà nu n gu wẽ dere mɔkalaale, n ne Sahara ni'ia nigɔni. Sahara bii kpele ì gbẽji, ibi maa. Ibrahĩ kũni Saharazɔ jidakè, Sahara bai negũna fɔ kea mɔnɔba. Ye Sahara ìa ì kè ì zũnlu: Ma jidakè, Baaba jidakè mɔnɔ. Má zũn'ndayã ginaa dĩa mɔnɔ de? Ye Zɔnadi Ibrahĩ làlu ì kè: Bɔyãaji ye Sahara ìa? Ì kè a jidakè, a fĩa a ni'i mɔnɔ de? Fɔkan

ba azumaniba. Wè dere mɔkalaale ì di nà buru, má nua n gu, Sahara gĩnaa ni'ia nigõni. Ye Sahara kakaukè ì kè aci iaba, zaaka wohu ì kù. Ye Zɔnadi kè: A'a, n ìa kài.

Ibrahĩ wotukena Zɔnadima Sɔdɔmuni

Ka gũnana kpète, Ibrahĩ yà ì dùce'àni, ye à Sɔdɔmu kpata wà. Ye Zɔnadi kè: Yā ka má waaji mà kè mába dudua Ibrahĩniba. Ì bena gũa gbāa mɔnɔ àgũa gbādaa zɔ. Bena ka bii cere pai albalika lia ì gu. Zaaka ma ì shìte, dun ina fi ì ninani kũni ì benazɔ ì gbēji ànagũ ma yā kũa, àna fɔ nɔɔ ka jere zɔ kè, dun alkawali ka ma kè'ini mà ke'ini. Ye Zɔnadi cēē ì kè: Yā ka wòbi fia Sɔdɔmu kũni Gɔmɔrazɔ musu kè gbāa, à zunubikè gbāa nɔɔnɔ. Má yaa gube bece mà wà, yā ka àbi kea vāni nà kè laaka mabi maa. Ànaaba bii laale kimba, má dōa. Ka à gũ fiaa dò jerema, àbi yaa Sɔdɔmu, ye Zɔnadi gbèegũ Ibrahĩzɔ gube.

Ye Ibrahĩ nù ì gu ì kè: Nĩ gũ tururuna waraa ledule kũni gũ vāninazɔ? Gũ tururuna nàa bii fara ginaalu gũ keefiawokoori, nĩ à waraa koo? M̃ba surukea fara ginaani gũ tururu keefiawokoordinanɔ yāajiba dee? Suruke! M̃ba ke laaleba, m̃ba gũ tururuna dede ledule kũni gũ vāninazɔba laaka à du'àzɔ. Suruke! M̃ba ke laaleba. Nnimi dunia yājēda suka, ba yā ka jere zɔ nĩ keaba dee? Ye Zɔnadi kè: Mana gũ tururuna wà Sɔdɔmu gũ keefiawokoori, má surukea fara ginaani à yāaji.

Ye Ibrahĩ cēē ì kè mɔnɔ: Mani ka bii buru kũni ceciiɔ, gaafarakemani mà cēē mà yāfi'nni, Zɔnadi. Gũ sɔɔru nà kàra gũ keefiawokoori ginaalu, gũ sɔɔrunanɔ yāaji nĩ fara ginaa

kakaceaa? Ye Zɔnadi kɛ: Mana gũ tururuna wà gũ keefia aweresɔɔruzɔ, mába fara ginaa kakaceaba. Ye Ibrahĩ takpà ì yāfi'ini ì kɛ: Gũ tururuna nà buru keefia kɛn de? Ye Zɔnadi kɛ: Mába fɔkan keaba gũ keefiaanano yāaji. Ye ì kɛ: Zɔnadi, n yā nda! M̀ba tu n zũn nà faba, má waaji mà yāfi mɔno. Gũ tururuna nà buru kedokoori kɛn de? Ì wì'ini ì kɛ: Mana gũ tururuna wà gũ kedokoori, mába fɔkan keaba. Ye ì kɛ: Gaafarakemani mɔno Zɔnadi, mà yāfi'nni. Gũ tururuna nà buru gũ keeduu kɛn de? Ì wì'ini ì kɛ: Mába fara ginaa kakaceaba gũ keedunano yāaji. Ye ì kɛ: Zɔnadi, m̀ba tu n zũn nà faba, yā lɛ baashi mába yāfia mɔnoɔba. Gũ tururuna nà buru koori kɛn de? Ì wì'ini ì kɛ: Mába fara ginaa kakaceaba gũ koorinano yāaji. Ka Zɔnadi yāfi Ibrahĩni ì ince, ì dɔ jerema, ye Ibrahĩ cɛɛ ì yà kpɛ.

Sɔɔɔmu kũni Gɔmɔrazɔ kakacɛnaa

Ka mala'ika gũ fiaanano bùru Sɔɔɔmu itɔɔke, Lutu bi acɛa Sɔɔɔmu bɛnni lɛma. Ka ì à wà, ì kpɛtɛ ì yà ì dà'àlɛ ì kùcɛ'àni, ì wùcɛ a gbɛɛema ì kɛ: Ma zɔnadina, a yā nda! À nu à icɛ mani a zɔkɛda wei, à zuru, à i gule, lefũ dikɛna sarasara à jɛɛkũ. À kɛ: A'a, wó ia gufuma. Lutu ì à kankankɛ nɔnɔnɔ, ye à gĩnaa gɛ ì kwaace à icɛ. Ì à yɛkɛ nɔnɔnɔ, ì karaa kɛ'àni, ye à sù.

Hari à wucɛa, Sɔɔɔmu gũna Lutu kpɛ lika. Fara ginaa nigɔnina dàkũ gube suka, jingina kũni gucɛ ashinazɔ pai. À lezù Lutuji à kɛ: Gũna ka icɛ n wei itɔɔke lɛɛ bii maami? Bɔwoni'àzɔ wò winaaɛkɛ'àzɔ. Lutu bɔ à gu kpɛlɛ, ì kpetà gbɛji ì kɛ: Gũna, àba fɔvānikeba. Ma ni negũna zɔ fia àci nigɔni dɔba, má

bɔa'ázɔ'àni. Laaka á waaji à ke'ázɔ, amaa àba fɔkan ke gũ benaniba, zaaka à ìce ma wei. À fi'ini: Bɔwoni gube! Ye à kè mɔnɔ: Gũ ginaa nibatadami, ye ì waaji a ke wo yājēdaa? Wó fɔvānikea'nni ina kpa à mula. Ye àbi nua'iji gbādaazɔ, àbi nua gambu wiiji. Ye gũ fiaanano ɔɔbò à Lutu kũ à gē'izɔ koru, ye à kpele tà. À tù gūna ka bii kpele vīakè nina kũni marenazɔ pai, ye àbi jere t̄ɔa hari à bùsā. Gũ fiaanano kè Lutuni: Dí ye bii'nni gule mɔnɔ? Ni nigōnina, ni negūna, à jingina kũni gūna ka bii'nni faralu pai. Bɔ'ázɔ, zaaka wo nù gu lee kakaceɛji. Yā ashi ka wòbi fia fara ginaa gūna musu gē Zɔnadi t̄ɔnɔlu, ye ì wo dē wò fara ginaa kakace. Lutu bò ì yà ì fi ì nina jinginani ì kè: À kpete wò bò, zaaka Zɔnadi fara lee kakacea yana jīn. Ye àbi waa ibi dirabua'nnɔni.

Ka di kē mala'ikanano Lutu kankankè à kè: Kpete n n nɛɛ shite kũni n nifi fiaazɔ n bɔ'ázɔ gule, dun m̄ba ga fara ginaa kakacenaaluba. Ka Lutu duweregàga, Zɔnadi ì indawere wà, ye gũ fiaanano à ì kũ ì ɔɔma kũni ì nɛɛzɔ kũni ì ni negū fiaazɔ, à bò'ázɔ fara baa. Ka à bò'ázɔ laale, ye mala'ikanano duu kè Lutuni: Bashi n n ginda mii shi. M̄ba n gbēji waba, m̄ba duce guwucena ginaaluba. Bashi n miika kasanama, dun m̄ba gaba. Ye ì fi'ani: A'a ma zɔnadi! N yā nda! Mani n zɔkeda ma amalì n werema, n gucekekèmani nɔɔnɔɔ, n ma miishì. Amaa mába f̄ɔa mà bashi mà kasanano guu liba. Hari ma burua gube, kakacena ginaa ma lia mà gà. Fara keɛ wa lele. Laaka ì kutu, má f̄ɔa mà bashi mà buru, mɔnɔ fara jīm̄mi. Tu mà bashi mà yaa gube, magūa bii baani. Iba jīm̄ba dee? Ye ì kē'ini: Ma n gbà jere mɔnɔ, fara ginaa ka mbi fia mába ì kakaceaba. Bashi n

yaa gube kyāakyāa, zaaka mába fɔkan kea gĩnaba, hari ñ buru gube. Ì yāaji ye tù wò tɔkà fara ginaani Zoaa.

Ka Lutu Bùru Zoaa, usɔɔ bi gbāa, ye Zɔnadi tù ce kũni farinwutazɔ bɔ musu ì sùte Sɔɔmuma kũni Gɔmɔrazɔ. Ì faranano kàkace kũni à gũnazɔ kũni guwucena ginaazɔ kũni akɔnazɔ kũni shēnazɔ pai. Ka Lutu nee ì gbēji wà, ye ì gbèegũ ducena wishi gberēē.

Ka di kè, Ibrahĩ kpète sarasara, ì yà guu ka ì bii yāa kũni Zɔnadizɔ. Ka ì Sɔɔmu kũni Gɔmɔrazɔ kpata wà kũni guwucena ginaazɔ pai, ì wà cekpeshe bi kpetea cere du mɔdecegu cekpeshezɔ. Laale ka Ladu guwucena farana kàkace ka Lutu bii, ì zũndò Ibrahĩ yāma, ye ì Lutu bɔ fara kakacenaalu.

Lutu bena

Ka Lutu bɔ Zoaa, ì yà ì àce gu kasanadilu kũni ì ni negũ fiaazɔ, dun ibi biina Zoaa wohumaa. Ye ì yà ì bii gberē'ereelu kũni ì ni negũnanɔzɔ. Ye ikere kè Ì dakuni: Wo djii jidakè, mɔno gũkan ba bii cerelu gule ka wuceawozɔba laaka wòta kè. Nu wò inabi'i kpa'ini ina ì dè, wò wuce'izɔ dun wo bena li wo djii sabu. Gāoni bee à inabi'i kpà'ini, ye ikere yà ì wuce'izɔ. Lutu ci dɔ lootoo ka ì wuce'azɔ koo lootoo ka ì kpèteba.

Ka di kè ikere kè Ì dakuni: Ma wùce kũni ma djiizɔ guma. Wò inabi'i kpa'ini itɔke lè mɔno, ñ yaa ñ wuce'izɔ kĩn, dun wo bena li wo djii sabu. Gāoni bee mɔno à inabi'i kpà'ini, ye daku

yà ì wùcé'izɔ. Lutu ci dɔ̃ lootoo ka ì wùcé'azɔ koo lootoo ka ì kpèteba. Laale Lutu ni negũ fiaanano kè à gbishekè'izɔ. Ikere ni'ì nigɔ̃ni, ye ì tɔkà'ini Mɔabu. Inimi Mɔabu bena ka bii hari cece diji farashinaa. Ì daku ni'ì nigɔ̃ni kīn, ye ì tɔkà'ini Benami. Inimi Amɔni bena ka bii hari cece diji farashinaa.

Ibrahĩ kũni Abimelekizɔ

Ye Ibrahĩ kpète gube, ì yà Negeve cerelu Kadeshĩ kũni Suruzɔ buden. Ka ì yà ì àce Gelaa, ì kè a ne Sahara a dakumi, ye Gelaa kiri Abimeleki gũ dè ì ì shìte ì nù'izɔ. Ye Ladu bò ì nù Abimeleki gu nananaalu gāɔni ì kè'ini: Ne ginaa ka n shì yāaji n̄ gaa, zaaka negũ zānadimi. Ì nù ì l̄ Abimeleki ci wuce'izɔ gīnaba, ye ì kè: Zɔnadi, bena ka ci fɔkan keba n̄ à dɛdɛaa? Ba ini ye fimani a dakumiba dee? Negũ ginaa kīn ì kè a bakere. Ma yākè ì jerema, mába taali zɔba. Ye Ladu kè'ini nanana ginaalu: Ee, ma dɔ̃ n yākè ì jerema. Ì yāaji ye t̄u ma n dādā n̄ zunubikemani, maci wi n ɔkè negũ ginaamaba. Becere, n̄ nigɔ̃ni ginaa nee kpa'ini, zaaka annabimi, ì wotukea'nni, dun n̄ gbɛegũ baanizɔ. Nnaaci ì ne ginaa kpa'ini kimba, n̄ dɔ̃ ka n̄ gaa, nni kũni n gūnazɔ pai.

Ye Abimeleki kpète saraazɔ, ì ì gūna shìshi ì yā ginaa deedeekè'àni pai, ye wohu ì à kũ nɔɔnɔɔ. Ye Abimeleki Ibrahĩ shìshi ì kè'ini: Bó ye n kèwoni laale? Taali kpaci ma kè'nni, ye n gīnaa n t̄u ma kè zunubinadi kũni ma cerezɔ? Yā ka wòbata keba n kèmani. Bó laasaabu n kè n gīnaa n yā ginaa kè? Ibrahĩ wì'ini ì kè: Mabi waa yāa gūkan ba Ladu wohu zɔ cere leeluba,

mɔnɔ wò ma ðea ma nɛɛ yǎaji. Bɛɛ gbɛ̃ji ma nɛ ginaa ma dakumi yǎda. Wo djii dumi, gũkĩn kũni ì dɔ̃ɔɔ, ye ì gbèegũ ma nɛɛ. Ka Ladu ma bò ma djii wei yǎa, mabi likalika, ye ma ke ma nɛ ginaani guu ka wó yaa pai, ina gucekɛekemani, ina fi a bakeremi mani. Ye Abimeleki nù kũni tambunazɔ kũni dinazɔ kũni zɔgɔ̃nazɔ kũni zɔnifinazɔ, ì kpà Ibrahĩni, ye ì ì nɛɛ cɛ̃ɛ'ini. Ye Abimeleki kè: Ma cɛren lè, acɛ guu ka ní waaji. Ye ì kè Saharani: Ma anzarafu kawere keesɔru sɔɔru kpà n bakereni surukpabɔɔ, dun gũna ka bii'nzɔ pai, àna dɔ̃ nci taalikeba. Ye Ibrahĩ wotukè Laduma, ye Ladu Abimeleki gbà baani kũni ì nɛɛzɔ kũni ì wahainazɔ, dun àna ni'i, zaaka Zɔnadi Abimeleki wei negũna sɔ̃nɔna tàta Ibrahĩ nɛ ginaa yǎ musu.

Isaka inaa

Zɔnadi albalikakà Saharani laaka ì fi, ì kè'ini laaka ì alkawalikè'ini. Ye ì gbishekè ì ni'ì kũni Ibrahĩzɔ nigɔ̃ni ì jidakeɛlu lootoo ka Ladu kè'ini. Ibrahĩ tɔkà ni ginaani Isaka. Ì tɔ̃jɛ̃'ini ì di soowadibi laaka Ladu fi'ini. Ì bùru wè keesɔru ka ì ni ginaa ì. Ye Sahara kè: Ladu iana yǎ kèmani, gũ ka mà pai ì iaamazɔ. Ì ke mɔnɔ: Wò fɔ̃a wòna fi Ibrahĩni yǎa má gbɛegũa ninadi de? Amaa ma nigɔ̃ni ì'izɔ ì jidakeɛlu.

Ni ginaa ashikè ì yɔ̃tù, ye Ibrahĩ ì yɔ̃tuna bukikè. Sahara wà ni ka Masar negũ Hazara ì kũni Ibrahĩzɔ itagũ Dɔkea Isakazɔ, ye ì kè Ibrahĩni: Zɔnegũ ginaa keke kũni ì nizɔ, zaaka zɔ ni ba tubukea ma ni Isakazɔba. Yǎ ginaa Ibrahĩ zũn wùri nɔ̃nɔɔ, zaaka ì nimi, ye Ladu kè'ini: Mba tu n zũn nà wuri n ni kũni n

zɔnɛgũ ginaazɔ yã musuba. Yã ka Sahara bi fia'nni pai ma, zaaka Isaka bena wò fia'àni n bena. Má tua zɔ ni ginaa nà bee kɛ kɪn, zaaka n nimi. Ye Ibrahĩ kpɛtɛ saraazɔ, ì fɔbinaa shìtɛ kũni itɔrɔzɔ, ì kpà Hazarani. Ì dì'ini, ye ì ì ni kpà'ini mɔnɔ. Ì ì dà jerema, ye ì yà ibi likalikaa Bɛeshɛba ganganilu. Ka í ìncɛ'ama, ì jingi ginaa tù akɔ kucelu, ye ì yà ì àcɛ watalu kɔzuna saake lɛ, zaaka ì kè aba waaji a a ni ganaa waba. Ka ì yà ì àcɛ sàa laalɛ, ye ì ɔkà uuji.

Ladu jingi ginaa unaa mà, ye Ladu Mala'ika lɛzù Hazaraji zaa musu ì kè: Bó ye n lì Hazara? M̃ba wohumaba, zaaka Ladu ni ginaa unaa mà guu ka ì bii. Kpɛtɛ ñ n ni ginaa shìtɛ ñ ì kũ ì ɔɔma, zaaka má tua ina kè bè gbãa. Ladu nɛgũ ginaa wɛrɛ gù'ini, ye ì izɔ wà. Ì yà ì ì tò tɔrɔ fà, ye ì nù ì kpà ì ni ginaani, ì m̃i.

Ladu bii kũni ni ginaazɔ hari ì yà ì ashikè. Itagũ bii ganganilu, ye ì kè tubi. Lootoo ka ì bii Parana ganganilu ye ì d̃ɔ Masar cɛrɛ nɛɛ shì'ini.

Ibrahĩ kũni Abimelekizɔ lɛdakũnaa

Looto bɛɛ Abimeleki kũni ì dɛbukɛdana gucɛ ashì Fikɔlizɔ yà Ibrahĩ gu à kè'ini: Ladu bii'nzɔ fɔlu ka mbi kɛa pai. Ladamani gule kyãakyãa ñ fì n ladà Laduzɔ, ka m̃ba bɔa ma gbɛjiba koo ma nina koo ma bena. Laaka ma gucɛkɛkɛ'nni, kɛmani laalɛ kũni cɛrɛ ka í bii gũnazɔ. Ye Ibrahĩ kè'ini: Má ladaa'nni. Ye izɔ ka Abimeleki zɔkɛdana shì Ibrahĩni Ibrahĩ ì ì yã deedeekè'ini. Abimeleki kè: Gũna ka yã bɛɛ kè maci d̃ɔba, nci fimani yãaba,

ma manaami cece. Ye Ibrahĩ tambuna kũni dinazɔ kũ ì kpà Abimeleki, ye à ledàkũ. Ye Ibrahĩ tambu nifi sɔɔfiaa bò ì dì gàndu. Abimeleki ì ì làlu ì kè: Tambu sɔɔfiananɔ ka n à dì gàndu à yā laala? Ye ì wì'ini ì kè: Tambu sɔɔfiananɔ shi sheedu ka mani ye izɔ ginaa yě. Ì yāaji ye tù wò tɔkà gu ginaani Beeshɛba, zaaka gube ye à ladà kũni. Laale à ledàkũ Beeshɛba, ye Abimeleki kũni ì dēbukedana guce ashi Fikɔlizɔ cēɛ à yà Filishitinina cerɛlu. Ibrahĩ sũma akɔ zù Beeshɛba, ye ì Zɔnadi Ladu Dipainadi shìshi gube. Ye ì difiaakè Filishitini cere ginaalu.

Ibrahĩ Isaka kpana sāmakebɔɔ

Bɛ gbēji Ladu Ibrahĩ yǔ. Ì kè'ini: Ibrahĩ! Ye ì wì'ini ì kè: Maa le! Ye Ladu kè'ini: N ni du Isaka ka n waaji, n shite n yaa'izɔ Mɔria cerɛlu, sāma ka wòta ì fɔ ka cewi ina cekũ n kè'izɔ kasaama ka má fia'nni. Ka ì kpète saraazɔ, ì kaahu ìri ì farigani, ye ì ì zɔkeda fiaa shite kũni ì ni Isakazɔ. Ì sāmake'akɔ kàsu, ye ì dɔ jerɛma, ibi yaa guu ka Ladu fi'inilu. Ì di adibi ka ì werekpète, ì gu ginaa wà sàa. Ye ì kè ì zɔkedananɔni: À gbɛɛgũ kũni farigaazɔ gule. Mani kũni jingi lɛɛzɔ wó yaa watalu kucɛɛji Laduni, wó cēɛa wò cì wò a li gule.

Ibrahĩ sāmake'akɔ shite ì dì ì ni ginaani, ye ì ce shite kũni fēnezɔ, àbi yaa ledule. Ye Isaka kè ì djiini ì kè: Baaba! Ye ì wì'ini ì kè: Maa le ma ni. Ye ni ginaa kè'ini: Ce le kũni akɔzɔ, tambu ka wó sāmakea'izɔ bii maami? Ye Ibrahĩ kè: Ma ni, Ladu ye ì sāmake tambu kpaa. Ye à dɔ kũma, àbi yaa. Ka à

bùru guu ka Ladu fi'inilu, ì sāmakegu bù gube, ì ako òima. Ye ì ì ni ginaa ìri ì dī ako ginaama sāmakegu musu. Ka ì fēne shìte, ì ɔɔbò ina ì ni ginaa jē, ye Zonadi Mala'ika lezù'iji zaa musu ì kè: Ibrahĩ! Ibrahĩ! Ì wì'ini ì kè: Maa le! Ye ì kè: M̃ba ɔke ni ginaamaba, m̃ba fòkan ke'iniba. Ma d̃d̃ bece n ma wohu ɔɔ, nci jemaji kũni n ni duuzɔba. Ibrahĩ werɛkpète, ye ì tambu karo wà ì bē bii fēfēna yeredɔlu. Ye ì yà ì ì kù, sāma ka wòta ì fɔ ka cewi ina cekũ ì kèɔ ì ni gurubi. Ye ì tɔkà gu ginaani Zonadikpaa, ye wòta fi hari becere: Zonadi kpaa ì kasaa musu.

Zonadi Mala'ika cēe ì lezù Ibrahĩji zaa musu mɔnɔ ì kè: Ma Zonadi ma alkawalikè ma gindazɔ ma kè, laaka n yā ginaa kè, nci jemaji kũni n ni duuzɔba, má albalikakaa'nni, má n bee lafaa'nni du sɔrɔnazɔ, àgūa bii gbāa du tekɔ le āatēɔ. N bena gūa kirikea à jedinama. Má albalikakaa dunia bee pailu n bee sabu, ka n ma yā mà yāaji.

Ka Ibrahĩ cēe ì cì ì zokedana gu, à kpète à yà Bēesheba, ye ì difiaakè gube.

Bēe gbēji wò fi Ibrahĩni wò kè: N bakere Nahɔɔ ne Milika nigɔnina ì. Ì ni nigɔni farashina tɔmi Uzu. Ì dakuna tɔn lè: Buzu, Aramu djii Kemueli, Keshedi, Hazo, Pilidashi, Yidilafi, Betueli. Betueli ye Lifika ì. Nigɔni soowaa ka Milika ì kũni Ibrahĩ bakere Nahɔɔɔn be. Ì wahi Leuma nina tɔn lè: Teba, Gahamu, Taasu kũni Maakazɔ.

Sahara ganaa

Sahara kè wè keesɔru aweresɔɔfiazɔ, ye ì gà Kiriataaba ka wòta fi Heberɔni becere, Kanaa cerelu. Ye Ibrahĩ ì zūn ciri kè, ì ù ì gaa musu. Ka ì gù ì geema, ì yà ì kè Hiti benani: Nibatadami mani a gu. À cere sunkemani gevirigu, dun mà gee virilu. À kè'ini: Mare, n wo yā ma. Ladu gū albalikanadimi nni wo gu. N n gee viri ge'ereelu ka kè'nni nɔɔ. Wó gūkan ba jea'nni kūni ge'ereɛzɔ dun n gee viriluba. Ye Ibrahĩ kpète ì kùce cere ginaa nadinani, ì fi'ani: À ma yā ma. Ana wiji mà gee viri gule, à wotukemani Zohaa ni Efɔnɔma, Makpela gber'e'ereɛ ka bii ì jefuu le ina sunkemani ì kawerema, ì gbèegūa ma gevirigu a cerelu gule.

Efɔnɔ bii acena à gu ì fara bĩnni lema gube, ye ì kè Ibrahĩni Hitina wadajĩn pai ì kè: A'a mare, n ma yā ma. Má n gbaa jefu ginaa kūni gber'e'ereɛzɔ ka bii gube. Má n gbaa ma gūna wadajĩn. Má n gbaa n gee virilu. Ibrahĩ kùce cere ginaa nadinani, ye ì kè Efɔnɔni à wadajĩn pai: N tɔnɔle n ma yā ma. Má jefu ginaa findebua. N ma kawere shi, mà gee virilu. Ye Efɔnɔ kè'ini: Mare, ma yā ma. Cere ka ì kawere anzarafu keekoori, bɔn be wo buden? N n gee viri. Ibrahĩ ì yā mà, ye anzarafu ka ì ke ì yè'ini gūna wadajĩn du lagakedana yɔbɔɔzɔ. Laale Efɔnɔ jefuu ka bii Makpela, Mamare kutu, gbèegū Ibrahĩ mu kūni gber'e'ereɛzɔ ka biilu kūni akɔnazɔ ka bii gube hari jefu ginaa lema pai. Ì gbèegū Ibrahĩ mu Hitina wadajĩn ka nù fara bĩnni lema gube pai.

Bee gbēji Ibrahĩ ì nē v̄iri Makpela jefu gberē'ere ginaalu Mamare ka wòta fi bēce Hēberōni kutu, Kanaa c̄erelu. Laale jefuu kũni gberē'ereezō ka bii yāa Hitina mu k̄e Ibrahĩni gevirigu.